

9. Полішук Н.В. Планування фінансової діяльності підприємства// Фінанси України. – 2001 - №4 – с. 18-21
10. Христиановский В.В. Экономический риск и методы его измерения/ В.В. Христиановский, В.П. Щербина, Ю.Н. Полшков; Донец. гос. Ун-т. – Донецк: [ДонГУ], 1999. – 250 с.
11. Мескон М.Х. Основы менеджмента: пер. с англ. / М.Х.Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоури. – М.: Дело, 1992. – 702 с.
12. Гибкое развитие предприятия: эффективность и бюджетирование / В.Н. Самочкин [и др.]. – М.: Дело, 2000. – 352 с.

УДК 339.9:911.375:330.3

ОРЛОВСЬКА В.С.,
Придніпровська Державна Академія
Будівництва та Архітектури, аспірантка

ПОЗИЦІЇ СУЧАСНИХ МЕГАПОЛІСІВ У ГЛОБАЛЬНІЙ КОНКУРЕНТНІЙ МОДЕЛІ

Анотація. В статті досліджується особливості сучасної ієрархії в конкурентній моделі світу. Аналізуються новітні методологічні підходи до визначення конкурентних позицій у мережі глобальних міст. Особлива увага приділяється концепції «перекриття урбанізаційних ніш», що базується на методах біологічної статистики.

Ключові слова: глобалізація, урбанізація, урбанізаційна конкуренція, глобальні міста, мегаполіси, передові бізнес-послуги, індекс конкуренції, ієрархія в мережі глобальних міст

Annotation. The specifics of contemporary urban competition model are the object of this article. The recent methodological approaches to competitive position determination in terms of global city network are put under exploration. The main attention is focused on analysis of “urban niche overlap” concept which takes its origins from biological statistics.

Key words: globalization, urbanization, urban competition, global cities, mega polis, advanced producer services, competition index, global cities network hierarchy

Актуальність проблеми. За останні десятиріччя процес урбанізації набув виразних рис, адже глобальні міста, в яких раніше творилася історія, стали центрами нових світових ринків, в яких зосередились великі за обсягами потоки інформації, капіталу, робочої сили, талантів та прогресивних інновацій. Світові мегаполісні агломерації, окремі з яких можуть бути порівняні за масштабами з багатьма національними економіками, постійно конкурують за ресурси свого процвітання і, як наслідок, утворюють глобальну міську ієрархію. В умовах, коли фізична відстань між системними одиницями постійно втрачає свою значущість, дослідження теоретичних підходів до мегаекономічного аналізу та планування розвитку конкурентоспроможності глобального міста набуває надзвичайної актуальності.

Аналіз останніх наукових досліджень. Суттєвий доробок в дослідження особливостей міст світового рівня, проблем їхньої конкуренції, ієрархії та мереж вагомий внесок внесли такі зарубіжні вчені, як М.Кастельс, С.Сассен, П.Холл, П.Тейлор, М. Хойлер, Р.Флоріда, М.Дж. Бургер, Р.Волл, Г.А. ван дер Кнаап, І.Р. Гордон, Дж.В. Биверсток, Р.Г. Смит, Р.Ч. Хіл, К.Фуджита та інші. Серед вчених ближнього зарубіжжя та України вивченню тенденцій розвитку світових агломерацій присвятили свої роботи Н.А. Слука, М.Г. Животовська, О.М. Самбурова, М.О. Гузикова, М.Гирич, А.В. Гладкий, С.І. Іщук. Тим не менше системне оцінювання позицій міст у світовому конкурентному середовищі на основі існуючих емпіричних даних залишається недостатньо дослідженим.

Метою роботи є аналіз новітніх методологічних підходів до оцінки позицій глобальних міст у сучасній конкурентній моделі світу.

Виклад основного матеріалу. Сучасні світогосподарські економічні відносини багато в чому обумовлені домінуванням єдиної транснаціональної урбаністичної системи або, як її прийнято називати, мережі глобальних міст. Інтенсивне зростання чисельності міського населення до 50% у 2008 році порівняно з 14% у 1900 році та 3% у 1800 році дає підстави прогнозувати, що вже найближчим часом (2050 році) майже 75 % населення планети буде проживати на високо урбанізованих територіях [11]. Ще одним наслідком глобалізації є суттєве збільшення кількості великих міст. Якщо у 1950 році до мегаполісів з населенням більше 10 млн. чол. відносилися лише Нью-Йорк та Токіо, то вже у 2009 році кількість подібних міських агломерацій досягла 25 [3, 4]. Сучасні мегаполіси є не лише більшими за тих, що існували раніше, але й такими, що мають більш складнішу організацію, яскравим свідченням чого є виникнення нових урбанізованих територій, що виходять за межі одного міста. Прикладами цих регіонів можуть вважатися «Рурштадт» в Німеччині, «Расіштад» в Нідерландах, «Італійський коридор» (Мілан-Венеція), Гонг-Конгський трикутник, Токайдо в Японії, Босваш в США, «Золота підкова» в Канаді тощо [3,170].

Новою ознакою часу є те, що у більшості розвинутих країн зростання великих міст практично припинилося, тоді як найбільш динамічне зростання демонструють нові мегаполіси, які розташовані в

країнах, що розвиваються, насамперед в Азії та Африці. «Новий міжнародний поділ праці» та глобалізація спричинили суттєвий вплив на роль та позицію міст в формуванні нових якостей світової економіки. Як пише відомий соціолог М. Кастельс у своїй книзі «Інформаційна епоха: економіка, суспільство, культура», «...нова глобальна економіка та інформаційне суспільство, виникнення якого ми спостерігаємо, дійсно має нову просторову форму, яка розвивається в різних соціальних та географічних контекстах, - мегаполіси... Проте їхній розмір не може вважатися вирішальною ознакою, а те, що вони слугують вузлами глобальної економіки, концентрують в собі вищі адміністративні, виробничі та менеджерські функції на всій планеті, контроль засобів інформації, реальну політику сили й символічну здатність створювати та поширювати інформацію» [2;378].

Ускладнення функцій та організації світових агломерацій в міжнародній економіці нерідко пов'язано з адаптацією до жорстокої конкуренції між містами за ринки збуту товарів та послуг, внутрішні інвестиції, організацію діяльності фірм, робочу силу, туристичні потоки, тощо. Здатність мегаполісів конкурувати на міжнародному рівні надзвичайно велика, враховуючи роль, яку вони відіграють у своїх національних економіках. Наприклад, в Токіо мешкає 28% населення Японії, натомість його питома вага в структурі ВВП країни дорівнює 40%. Аналогічні показники Парижу складають, відповідно, 16% населення та 30% ВВП Франції [3;11].

Підвищена увага до концепції «урбанізаційної конкуренції» призвела до появи в авторитетних виданнях, аналітичних агентствах та в працях багатьох науковців великої кількості рейтингів. Як правило, в основу покладено порівняння міст на основі економічних результатів їхньої діяльності, рівнів глобальної взаємопов'язаності, креативності та інновацій, а також збалансованості розвитку довкілля. Бізнес видання Fortune, Forbes, Money, агенція McKinley, Mercer LLC, Munich le group компанії PwC, UBS та інші пропонують свої оцінки конкурентоспроможності міст, що виражені в рейтингах за оцінками можливостей для бізнесу, життєздатності міста, якості життя в ньому тощо. Однак найбільш визнаними є рейтинги , порівняльна характеристика яких наведена в табл. 2.

Таблиця 2.

Порівняльна характеристика головних рейтингів глобальних міст

Організація	«Фундація пам'яті Морі»		«Master Card»
Назва Рейтингу	Індекс «Глобальна влада міст»		«Світовий комерційний центр»
Об'єкт дослідження	35 міст світу		75 міст світу
Рік публікації	2009		2008
Параметри дослідження	6 функцій [Економіка] [Дослідження та розробки] [Культурні взаємодії] [Життєздатність] [Довкілля] [Доступність]	5 груп експертів [Менеджери] [Дослідники] [Артисти] [Відвідувачі] [Мешканці]	1. Законодавча та політична система (10%) 2. Економічна стабільність (10%) 3. Легкість ведення бізнесу (20%) 4. Фінансові потоки (20) 5. Бізнес центри (12%) 6. Створення знань та Інформаційні потоки (16%) 7. Легкість життя (10%)
Метод дослідження	1. Ранжування для окремого параметру відповідно до кожної групи експертів, розраховується спеціальний та загально-функціональний ранг. 2. Багатофакторна оцінка для 6 функцій та 5 груп експертів		1. Індикатори є виваженими за ступенем їхньої важливості. 2. Експертна оцінка по 7 параметрам, 43 критеріям, 74 індикаторам
Кількість індикаторів	69		74
Топ - 5 міст	Нью-Йорк, Лондон, Париж, Токіо, Сінгапур		Лондон, Нью-Йорк, Токіо, Сінгапур, Чикаго
Організація	«Місто Лондон»		«Глобалізація та Світові міста» (Лофборнський ун-т)
Назва Рейтингу	Індекс «Глобальний фінансовий центр»		«Лідуючі світові міста»
Об'єкт дослідження	75 міст		55 міст
Рік публікації	2010		2004
Параметри дослідження	Люди Бізнес середовище Доступ на ринок Інфраструктура Загальна конкурентоспроможність		Економічна глобалізованість Культурна глобалізованість Політична глобалізованість Соціальна глобалізованість

Метод дослідження	<ul style="list-style-type: none"> Статистична інформація доповнюється експертним анкетуванням Оцінка базується на вивченні п'яти параметрів та 57 індикаторів 	Чотири фактори оцінюються з точки зору масштабності та залученості у мережу
Кількість індикаторів	64	16
Топ - 5 міст	Чикаго, Франкфурт, Гонконг, Лондон, Нью-Йорк	Нью-Йорк, Лондон, Гонконг, Париж, Сінгапур

Джерело [10,38]

В основі практично всіх досліджень урбанізаційної конкуренції враховується лише суперництво міст одне з одним, однак недостатня увага приділяється оцінюванню рівня конкуренції в мережі міст. З метою визначення реального рівня конкуренції міст та джерел такої конкуренції свого часу був розроблений рейтинг «Лідуючі світові міста» дослідницької групи «Глобалізація та світові міста» під керівництвом П.Тейлора. Очолована ним творча група виходила з того, що містами-лідерами можна вважати ті з них, що є найбільш залученими до зв'язків всередині урбанізаційної мережі. При цьому найвагомішими складовими вважалися ті що, враховували концентрацію компаній щодо надання передових бізнес – послуг, як то консалтинг, банківський сервіс, маркетинг, страхування тощо. Сказане вище дозволило вченим М.Дж. Бургеру, Р.Воллу, Г.А. ван дер Кнаапу [9] перемістити акцент дослідження з конкурентоспроможності міста на конкуренцію в середині мережі міст. В 2008 році вони розробили методику визначення інтенсивності конкуренції в системі глобальних міст, визначили кластери конкурентоспроможних міст та проаналізували критерії урбанізаційної конкуренції.

Індекс конкуренції, який часто-густо використовується в сучасних дослідженнях впливає з теорії «перекриття ніш» - тобто ареалів існування різних видів тварин в біологічних науках [7,1013]. Його сучасний адаптований аналог визначає інтенсивність конкуренції між містами на основі аналізу функціональних зв'язків, які кожне місто має із зовнішнім середовищем. Стверджується, що міста конкурують лише тоді, коли вони залучені до обслуговування спільних географічних ринків та виконують подібні функції в урбанізованому середовищі. Вчені ж фокусують свої дослідження виключно на економічній конкуренції, яка має прояв у боротьбі за залучення та утримання фірм, а відтак є найелементарнішою формою урбанізаційної конкуренції.

На рис 2. наведена гіпотетична урбанізаційна система, наведена на рис. 1, в якій міста А і G пов'язані з іншими містами (В і С та Е і F відповідно),а географічна подібність ринків дорівнює 0%. Міста В і С мають абсолютно однакову комбінацію зв'язків – з містами А і D – , відтак їхні ринки максимально перекриваються. Міста А і D мають частково подібні ринки: вони обидва поєднані з В і С, а місто D до того ж поєднане з Е і F. Відтак інтенсивність конкуренції є середньою, оскільки географічна подібність ринків може вважатися лише частковою.

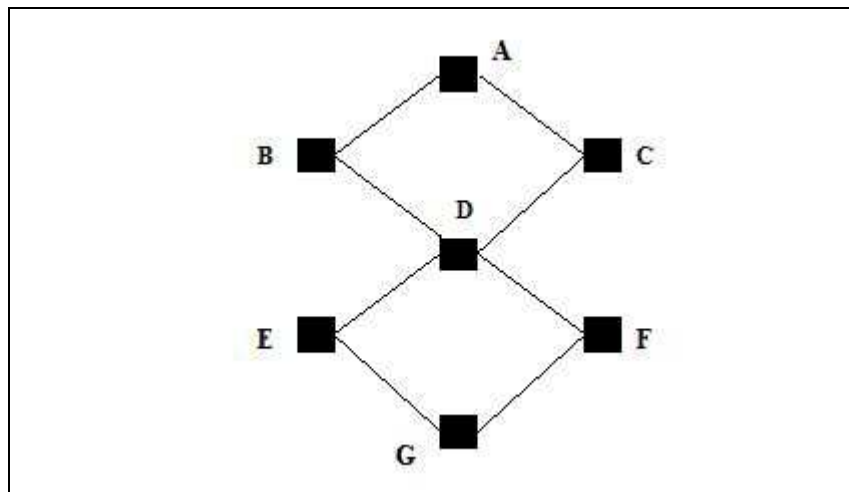

Рис.1. Функціональні зв'язки в гіпотетичній урбанізаційній системі

На наступному етапі пропонується адаптація коефіцієнту «відносної Манхетенської відстані», ще відомого як «коефіцієнт Соренсена», задля отримання «відносної різниці між міськими нішами»[6]. Якщо перші два індикатори визначають відносну відстань або відмінність у життєвих нішах між двома біологічними видами тварин i та j відносно якоїсь одної функції k , то останній, наведений у виді формул (1) та (2), різницю в перекритті географічних ринків між містами i та j відносно економічної функції, наприклад, залучення компаній, що надають передові бізнес-послуги, зокрема консалтинг, страхування, маркетинг тощо.

$$RDISTANCE_{jk} = 1 - \left[\sum_{h=1}^P \text{MIN} \left(\frac{a_{ih,k}}{\sum_{h=1}^P a_{ih,k}}, \frac{a_{jh,k}}{\sum_{h=1}^P a_{jh,k}} \right) \right], i \neq j \neq h \quad (1)$$

який може бути записаний як (2),

$$RDISTANCE_{ijk} = \frac{1}{2} \sum_{k=1}^P \left| \frac{a_{ih,k}}{\sum_{k=1}^P a_{ih,k}} - \frac{a_{jh,k}}{\sum_{k=1}^P a_{jh,k}} \right|, i \neq j \neq h \quad (2)$$

де $a_{ih,k}$ – сила урбанізаційного зв'язку (тобто кількість бізнес-контактів) між містами i та h по реалізації функції k , $a_{jh,k}$ – це сила зв'язку між містами j та h стосовно функції k . Зв'язки між містами i та j виключаються, так само як і зв'язки виконувачів функції k всередині міст. Результат розрахунку виражається відносною величиною оскільки представляє собою різницю відношень кількості бізнес зв'язків двох міст з третім з приводу однієї функції k до кількості бізнес зв'язків стосовно всього набору функцій. Таким чином, якщо перекривання ринків максимальне, «Манхетенський коефіцієнт» дорівнює 0, тоді як абсолютна несхожість ринків відповідає значенню коефіцієнту, що дорівнює 1. Такий підхід дозволяє порівнювати силу конкуренції між містами по всьому світу.

Кінцевий коефіцієнт урбанізаційної конкуренції, що виражений у формулі 3, дорівнює 1, якщо ринки двох міст співпадають на 100%, а інтенсивність конкуренції є найвищою. І навпаки, якщо конкуренція за реалізацію функції k відсутня, а ринки двох міст суттєво різняться, коефіцієнт конкуренції дорівнюватиме 0.

$$COMPETITION_{ijk} = RDISTANCE_{ijk} \quad (3)$$

З огляду на це вважається, що описана вище методика може бути легко застосована й для інших рівнів таксономічних та інших вимірів конкуренції. Проте, вивчаючи її прояви між глобальними містами щодо залучення та утримання офісів компаній з передових бізнес-послуг, конче важливим став збір та обробка інформації про відповідні корпоративні мережі. На основі обробки даних, що містяться в Fortune 500, Lexis-Nexus та Reach sources були відібрані 100 провідних компаній, сумарні прибутки яких становлять 27% прибутків країн ОБСЄ. Додатковим чинником валідності може слугувати те, що на цю групу лідерів припадає 50% прибутків та 40% зайнятих від топ-500 найбільшим компаній світу [9]. На другому етапі з цих компаній були відібрані виробники передових бізнес-послуг та визначені організаційні структури до філій п'ятого рівня з назвами міст. Відтак, були отримані 3150 бізнес - зв'язків між головними офісами штаб-квартир компаній, які реалізують передові бізнес-послуги з їх офісами у 648 містах світу. Географічно агрегована інформація щодо мережі зв'язків передових бізнес-послуг між містами світу наведена на рис.2.

Рис.2. Корпоративна міжміська мережа передових послуг, 2007 р.

Джерело : [9]

З огляду на наведену вище візуальну модель були зроблені висновки, що міста в Північній Америці та Європі найсильніше розвинули мережі з реалізації передових бізнес-послуг. Попри те, що значна кількість виробничих процесів відбуваються в країнах третього світу, їхнє фінансування, страхування та управління здійснюється тим не менше з цих континентів. Крім того, очевидним є факт того, що міста Азіатських країн також активно нарощують спеціалізацію у сфері передових бізнес-послуг. Агрегація даних дозволила виявити 20 міст-лідерів (табл.3), які найсильніше залучені в мережу передових бізнес-послуг, а відтак є справжніми командно-контрольними центрами глобальної економіки.

Таблиця 3.

Інтенсивність залучення глобальних міст у міжміську мережу передових бізнес-послуг

Ранг	Місто	Кількість командних зв'язків (профільних філій)	Ранг	Місто	Кількість командних зв'язків (профільних філій)
1.	Нью-Йорк	368	11.	Чикаго	43
2.	Париж	218	12.	Х'юстон	41
3.	Лондон	204	13.	Даллас	24
4.	Цюрих	116	14.	Осака	23
5.	Франкфурт	89	15.	Берлін	20
6.	Амстердам	87	16.	Атланта	19
7.	Токіо	74	17.	Сінгапур	18
8.	Брюссель	58	18.	Торонто	17
9.	Дюссельдорф	51	19.	Мадрид	15
10.	Мюнхен	46	20.	Гонконг	8

Джерело [9]

За допомогою програмного забезпечення ЮСІНЕТ [5] та на основі розрахунку коефіцієнту конкуренції вищезазначених 20 міст, побудована матриця, графічне відображення якої наведено на рис.3. Графічна модель складається з вузлів (вершин) та зв'язків (прямих). Вузли в мережі представляють різні глобальні міста, колір та форма яких означає континент, на якому розташоване місто (Європа, Північна Америка або Азія). Розмір вузлів представляє позицію того чи іншого міста у корпоративній міжміській мережі з реалізації передових бізнес-послуг, яка базується на кількості бізнес-зв'язків, тобто конкурентних імпульсів, які адресує на зовні агломерація. Ця позиція може варіюватись від великого глобального міста (Нью-Йорк, Лондон, Париж) до глобальних міст із значно меншою кількістю адресованих в інші міста бізнес-зв'язків (Мадрид, Торонто, Гонконг). Колір та товщина ліній між вузлами характеризує інтенсивність конкуренції між глобальними містами. Відсутність лінії зв'язку (наприклад, Торонто-Мадрид) означає, що вони їхні фірми з передових бізнес послуг реалізують свої функції на абсолютно різних ринках, а відтак не конкурують взагалі. Сіра тонка лінія зв'язку (наприклад, Мюнхен – Амстердам) відповідає значенню коефіцієнту конкуренції в межах 5% - 15%, та характеризує слабку або середню інтенсивність конкуренції. Так само, жовта лінія (наприклад, Лондон – Токіо) відповідає значенням коефіцієнту конкуренції в межах 15%-25%, красна лінія (наприклад, Амстердам – Брюссель) – 25%-35% відповідно. Найгострішу конкуренцію (понад 35%) та значне перекриття ринків, на які фірми двох міст спрямовують свої філії з реалізації передових бізнес-послуг, відображує фіолетова лінія зв'язку (наприклад, Франкфурт-Париж).

Проведені розрахунки, коефіцієнтів конкуренції для 20 міст-лідерів дозволила встановити кількісний лаг, що вимірюється від 0% (у випадку Берлін – Осака) до 41% (Франкфурт – Цюрих). Отримана модель дозволила виявити найсуттєвіші особливості суперництва міст: конкуренція між містами за передові послуги має прив'язку до географії: територіальна близькість призводить до більш інтенсивної конкуренції. Конкуренція міжконтинентальна характеризується слабкою або середньою силою. Однак у випадках, коли міжконтинентальна конкуренція особливо інтенсивна, в парі обов'язково присутнє одне з міст: Лондон або Нью-Йорк.

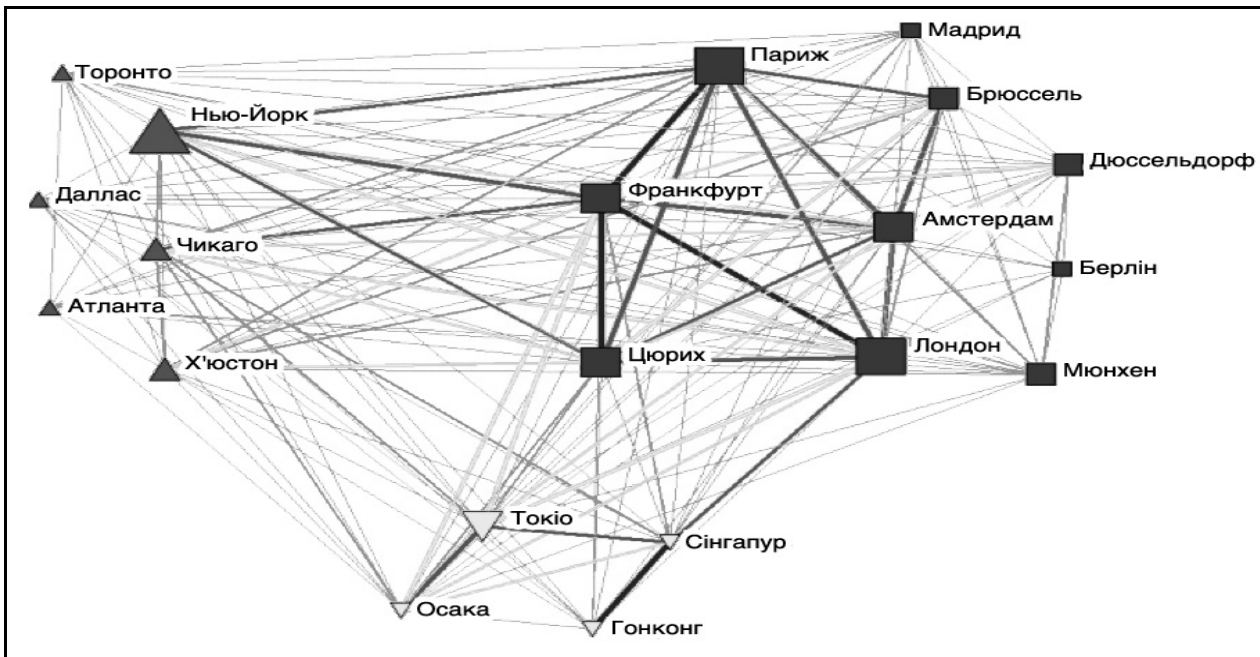

Рис.3. Конкуренція в міжміській мережі передових бізнес-послуг

Джерело [9]

Наступним етапом системного дослідження міст-лідерів може вважатися ієрархічний кластерний аналіз Джонсона [7]. Задля цього виключно важливе значення має розрахунок і порівняння значень коефіцієнтів конкуренції, результати якого відображені на рис.4. Аналіз наведеної на графіку інформації зробив можливим виділення двох основних кластерів: Північне Трансатлантичне Узбережжя (Лондон, Франкфурт, Цюрих, Париж, Амстердам, Брюссель, Нью-Йорк) та Тихоокеанська Азія (Токіо, Осака, Гонконг, Сінгапур).

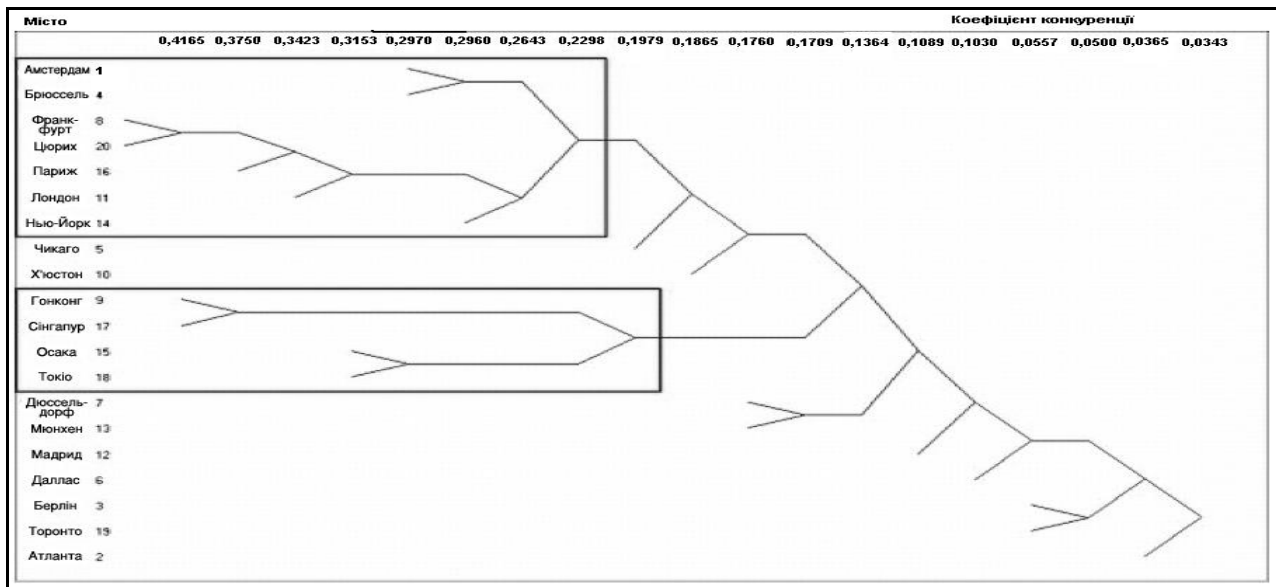

Рис.4. Ієрархічний кластерний аналіз конкуренції між глобальними містами.

Джерело [9]

З огляду на отриману графічну модель були зроблені висновки про те, що конкурентний імпульс, який отримує Токіо від інших великих глобальних міст (Париж, Нью-Йорк, Лондон) – командних центрів передових послуг – є доволі обмеженим. Разом з тим з Токіо надходять командні імпульси насамперед до Азійських країн (понад 70%), а відповідні сигнали з Нью-Йорка та Парижу адресуються містам в Північній Америці та Європі. Натомість Лондон в цьому розумінні є більш глобально орієнтованим, адже він не тільки суттєво пов'язаний з Європою та Північною Америкою, а й з Тихоокеанською Азією (зокрема Гонконгом та Сінгапуром). Також виявлена тенденція, що найгостріша зовнішня конкуренція спіткає лідерів урбанізаційної ієрархії. Менші глобальні міста, такі, як Атланта, Берлін, Торонто, Даллас та Мадрид,

відчувають відносно слабку зовнішню конкуренцію. Це пояснюється тим, що передові види бізнесу таких міст мають регіональний масштаб. Приміром майже третя частина бізнес-зв'язків Мадриду припадає на Південну Європу, а відповідні імпульси надходять до міст Барселона та Мілан. Так само 90% командних зв'язків Торонто не перетинають меж Канади.

Використання теорії «перекриття ніш» та розрахунків індивідуальних коефіцієнтів конкуренції, дає можливість оцінити силу конкуренції, яку витримує будь-яке місто в світовій урбанізаційній мережі, а відтак точніше визначати «міста-суперники», ідентифікувати кластери конкуруючих міст та розміри ринків окремих глобальних міст в умовах суттєвої обмеженості емпіричних даних. Однак автори статті вбачають недолік коефіцієнту конкуренції у тому, що він не враховує феномен асиметричної конкуренції та не відповідає багатofункціональному виміру урбанізаційної конкуренції, зокрема соціальної, культурної тощо. На нашу думку подальше удосконалення цього індексу не повинно обмежуватися лише визначенням інтенсивності конкуренції, а сконцентруватися на дослідженні факторів конкуренції. Наприклад, можливе вивчення ймовірності конкуренції між містами з подібною кількістю населення та території.

Найважливішими напрямками подальшої розробки концепції «перекриття урбанізаційних ніш» можна вважати пошук відповідей на такі важливі питання: як міська конкуренція впливає на міський розвиток, чи можна рівнем міської конкуренції пояснити занепад міст, чи ймовірнішим є розвиток та посилення позицій міст в урбанізаційній системі, якщо вони витримують меншу конкуренцію.

Висновки. Дослідження сучасних методологічних підходів до оцінки конкурентних позицій глобальних міст дає можливість зробити наступні висновки.

1. В основі лідерства глобальних міст лежить концентрація головних та регіональних офісів компаній з передових бізнес-послуг, що створює ієрархічну урбанізаційну мережу.

2. Відповідно до авторитетних міжнародних рейтингів лідируючими глобальними містами в останні роки стали Нью-Йорк, Лондон, Токіо, Париж, Сінгапур, Гонконг та Чикаго, що пояснюється їхніми розвинутими командно-контрольними функціями, які виражаються у концентрації головних офісів фірм в сфері передових бізнес-послуг, як то страхування, маркетинг, консалтинг, банківський сервіс тощо. Останні в свою чергу розвинули мережі філій по реалізації передових послуг в інших містах і успішно адресують конкурентні імпульси в різні регіони світу.

3. Більшість рейтингів міст-лідерів базується на експертних оцінках та фокусуються на конкуренції між парами міст. Однак не всі міста активно конкурують між собою, а відтак їх знаходження на однакових позиціях в означених оцінках без урахування характеру, інтенсивності та якості міжміських зв'язків не дозволяє провести валідацію отриманих результатів.

4. Лідируючі глобальні міста не так інтенсивно конкурують одне з одним, як з містами свого регіону, оскільки їх фірми з передових бізнес-послуг здійснюють свою діяльність в наближених географічно ринках, враховуючи специфіку місцевих умов, як то законодавства, типів виробництв, ментальності, фінансової системи, політичного устрою тощо.

5. Лондон - єдине глобальне місто, що інтенсивно конкурує зі всіма містами в урбанізаційній мережі, оскільки зосереджує в собі головні офіси фірм в галузі передових бізнес-послуг, які в свою чергу адресують конкурентні імпульси у виді дочірніх компаній у великі міста практично всіх регіонів світу.

6. Більш детальне визначення конкурентів, інтенсивності боротьби та розмірів ринків на основі концепції «перекриття урбанізаційних ніш» дає поштовх більш конструктивному мегаекономічному плануванню розвитку та політики глобального міста з урахуванням переваг та недоліків «міст-суперників».

Список використаних джерел:

1. Глобальный город: теория и реальность: сб./ Н.А.Слука. - М.: Аванглион, 2007 - 243 с.
2. Информационная эпоха: экономика, общество, культура. Кастельс М. - М.: ГУ-ВШЭ, 2000 – 608 с.
3. Мегалополисы в условиях глобализации. И.Г.Животовская; РАН. - М.,2008. -177 с.
4. Сассен С.Глобальные города: постиндустриальные производственные площадки. – Прогнозис, - 2005 – №4.
5. Alderson A.S., Beckfield J. Power and position in the world city system, American Journal of Sociology, 2004- 109, pp. 811-851
6. Beaverstock J.V., Doel M.A., Hubbard P.J, Taylor P.J. Attending the world: competition, cooperation and connectivity in the world city network, Global networks, 2002 – 2,pp.111-132
7. Gordon I.R. Internationalisation and urban competition, Urban studies, 36, pp.1001-1016
8. Numan M., Hull A., The futures of the city region., - Regional studies, 43.6, p.777-787. – 2009
9. Burger M.J.,Wall R.,van der Knaap G.A. Measuring urban competition on the basis of flows between cities: evidence from the world city network. – GaWC research bulletins. – 2008. – # 237, source: <http://www.lboro.ac.uk/gawc/rb/rb273.html>
10. Global power city index 2009. Institute for urban strategies. The Mori memorial Foundation. – 2009. – 38 p., source: www.mori-m-foundation.or.jp/english/research/.../GPCI2009_English.pdf
11. Global report on human settlements 2009. UN-Habitat. source: <http://www.unhabitat.org/pmss/listItemDetails.aspx?publicationID=2831>